

Авксентієв Андрій,
студент 3 курсу спеціальності 073 «Менеджмент»
Науковий керівник : **Славіна Н.А.,**
д.е.н., кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець –Подільський

АГРАРНА ЛОГІСТИКА В УКРАЇНІ

Сучасний етап розвитку логістики в Україні, яка значною мірою є аграрною країною, характеризується складними соціально-економічними процесами створення ефективно діючої ринкової економіки, що закономірно потребує докорінних змін економічної політики. В першу чергу це стосується аграрного сектору, оскільки саме ця галузь є базовою для здійснення ринкових перетворень в усіх сферах економіки України.

За даними А.Г. Кальченко, у країнах Західної Європи майже 98 % часу виробництва товару припадає на проходження його каналами матеріально-технічного забезпечення (доставка сировини та транспортування готової продукції і головним чином зберігання). Власне виробництво займає лише 2 % сумарного часу, а транспортування – 5 %. Крім того, у західноєвропейських країнах витрати на всі види діяльності, пов'язаної з матеріально-технічним забезпеченням, становлять близько 13% вартості валового національного продукту. Структура цих витрат така: на транспортування припадає 41 % зазначених витрат, на зберігання товару – 21 %, на матеріальні запаси – 23 %, на адміністративні витрати – 15 % [4, с.155-156].

Пошук шляхів скорочення витрат відбувається у напрямі вдосконалення управління постачанням, збутом та зберіганням товарів, покращання маркетингової діяльності, поглиблення взаємодії постачальників, споживачів та посередників, удосконалення технології руху матеріальних потоків і т. ін. Концепція інтеграції саме цих процесів і має назву «логістика». Намагання

мінімізувати сумарні витрати, підвищити якість не випадкове. У країнах з розвинутою ринковою економікою на сектор розподілу, як правило, припадає близько 1/3 валового національного продукту. При цьому майже половина цього показника припадає на зберігання запасів матеріальних ресурсів.

Становлення практичної, в тому числі і аграрної, логістики в Україні має свої етапи. За даними фахівців логістичної компанії УВК, яка 2009 р. стала переможцем Національного рейтингу «LOGISTICS AWARD UKRAINE–2009» у номінації «Кращий регіональний логістичний оператор», у пострадянський період логістичне обслуговування в Україні було примітивним. Окремі послуги пропонували транспортні компанії (автопарки) та митні брокери.

Згідно з результатами розрахунку фахівців, у більшості галузей економіки України в середині 90-х р. питомі витрати на виробництво продуктів і послуг були мінімум в 2 рази вище, ніж у Японії, Німеччині, США – і однією з причин стало ігнорування принципів логістики.

Агрологістика – новий прикладний напрямок логістики, пов'язаний із застосуванням її положень і методів у сфері аграрного виробництва. Саме цей елемент виконує функцію об'єднання решти ланок АПК (вирощування, зберігання, заготівля, переробка і реалізація сільськогосподарської продукції). Він є «кровоносною системою» в АПК, значення якої переоцінити важко.

Агрологістика дозволяє покращити якість транспортування та зберігання сільськогосподарської продукції в Україні. Логістика проникає в усі сфери діяльності підприємства: охоплює процес планування, реалізації, контролю витрат, переміщення і зберігання матеріалів та готової продукції, а також пов'язаної з ними інформації про постачання товарів від місця виробництва до споживача. Тому, щоб кінцевий продукт був конкурентоспроможним, необхідно, щоб всі учасники логістичного ланцюга розглядали логістику не як серію окремих видів діяльності, а як єдину інтегровану систему, яка дозволяє їм спільно працювати і досягати мінімізації всіх видів витрат[3, с.282]. У цьому разі можна забезпечити пропозицію товарів по нижчих цінах

не за рахунок зниження якості, а через злагоджені дії всіх його учасників. У вартості товару, який отримує споживач, понад 70% складають витрати на логістику. При цьому вважається, що зниження витрат на виконання логістичних функцій на 1% приведе збільшення збуту на 10%.

Логістичне управління є надзвичайно важливим для підприємства, оскільки саме логістичний менеджмент займається вирішенням виробничих завдань шляхом планування і координації матеріального і пов'язаних із ним фінансових та інформаційних потоків упродовж усього логістичного ланцюга. Оскільки логістичне управління запасами займається питаннями, пов'язаними зі статичним станом матеріального потоку упродовж усього логістичного ланцюга, воно є важливою складовою логістичного менеджменту. Специфіка сільськогосподарського виробництва зумовлює певні особливості застосування логістичних методів управління в цілому і запасами зокрема.

Сьогодні ринок логістики України знаходиться на етапі стабілізації. Він стає більш цивілізованим, відкритим і професійним. Компанії-учасники зацікавлені в розвитку свого бізнесу і бізнесу партнерів, сміливойдуть на впровадження інноваційних рішень та ІТ-продуктів, шукають нові методи оптимізації витрат на логістику, з'являються нові вузькоспеціалізовані напрями в логістиці.

Використання логістичних підходів в управлінні українськими підприємствами в цілому та логістичних підходів в управлінні запасами є відносно новим напрямом, у сільському ж господарстві дані підходи до логістичного управління в цілому й запасами зокрема лише формуються.

На сьогоднішній день, в Україні в сфері агрологістики працюють близько 35 великих компаній. Агрохолдингам легше втілювати у життя логістичні підходи, оскільки вони мають більші фінансові можливості, пов'язані з використанням коштів підприємств засновників, що мають власні банківські установи, кредитні спілки, маючи можливості для залучення іноземного капіталу. Слід також відзначити, що агрохолдинги часто займаються як

виращуванням сільськогосподарської продукції, так і переробкою та виробництвом продуктів харчування. За таких умов виникає можливість для впровадження логістичних систем та підходів до управління запасами між постачальником-виробником-споживачем.

На думку українських науковців в галузі логістики, існують декілька факторів, що стримують сучасний розвиток агрологістики в Україні – це і загальна економічна криза, незавершеність вирішення питання власності, скорочення обсягів виробництва, недосконала система бухгалтерського обліку, недоліки у професійній підготовці кадрів тощо. Крім того, необхідні кардинальні зміни у структурі підприємств, створення більш гнучких організаційних структур [2]. Але на перше місце до цього часу дослідники ставили відсутність належного державного підходу до проблем логістики, що виявляється у відсутності відповідної бази та інвестицій у розвиток галузі.

Отже, агрологістика – порівняно новий та надзвичайно ефективний механізм, який може вивести на новий рівень сільське господарство в Україні. На сьогоднішній день розвиток агрологістики в Україні перебуває на початковому етапі, але за умови раціонального подолання основних перешкод на шляху розвитку цього напрямку та створення умов для покращення системи агрологістики на підприємствах України варто відзначити великі перспективи розвитку даної галузі в нашій країні.

Список використаних джерел

1. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика. Навчальний посібник. К., Обрії, 2011. 544 с.
2. Смирнов І.Г., Хільчевська І.Г. Логістика у зовнішньоекономічній діяльності. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. пос. За ред. І.І. Дахна. К.: ЦУЛ, 2009. С. 65 - 150.
3. Славіна Н.А. Застосування логістики в молокопродуктовому підкомплексі. Збірник наукових праць ПДАТУ. Вип. 20. Т. 2. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2012. С. 282-285.